

ČTVRT STOLETÍ STARÝ KLUK

Říká se, že jediný čas je spravedlivý, měří všem stejně. Je ovšem jedna výjimka, kterou je kluk Nezbeda. Ten nestárne, je stále klukem, i když mu od jeho „narození“ uběhlo téměř pětadvacet let. Před čtvrt stoletím začal vycházet dětský časopis Nezbeda. Jeho nulté číslo vyšlo v lednu 1992 a v dubnu vyšlo první číslo. Od té doby vychází pravidelně až do dnešních dnů.

Letos Nezbeda vkročil do svého pětadvacátého ročníku. Při této příležitosti jsme si popovídali s jeho tvůrci – Vítězslavem Koutníkem (VK), Leošem Hrdličkou (LH) a Ondřejem Jakubičkem (OJ) – nejen o jeho historii, ale také o radostech, starostech a o plánech do budoucna.

Pětadvacet let je už hezký kus života. Vzpomenete si ještě, jaké byly začátky časopisu?

VK: Začátky spadají do roku 1991. S představou dětského křesťanského časopisu přišel tehdejší nově jmenovaný biskup Jan Graubner. Bylo to období, kdy se u nás křesťanská periodika jakéhokoliv druhu teprve klubala na svět. Vycházel časopis „Velehrad“ a v něm dvoustrana pro děti. Tu měl na starosti Josef Janota. A právě na něho se obrátil biskup Jan Graubner s prosbou o vytvoření nového dětského časopisu. Vzhledem k tomu, že jsme byli kamarádi a Josef věděl, že občas něco kreslím, přizval mě ke spolupráci.

Nebudu popisovat, jak pracně vznikal nový křesťanský časopis pro děti ve státě, kde čtyřicet let byli lidé za jakoukoliv křesťanskou literaturu zavírání do vězení. Pro zkušenosti jsme vyjeli do západních zemí – Německa, Švýcarska a Itálie. Naštěstí jsme měli všude v redakcích dětských časopisů otevřené dveře a k tomu nabídky na bezplatné přebírání článků z jejich časopisů.

A tak s obrovským elánem, a s ještě větší vírou v Boží pomoc, vzniklo nulté číslo Nezbedy v Otrokovicích u Janotů v obýváku. Vyšlo v lednu roku 1992.

Před pětadvaceti lety bylo tehdy na již svobodném trhu několik dětských zavedených časopisů. Neměli jste obavy, že vám budou velkou konkurencí?

VK: Vzhledem k tomu, že žádný dětský časopis v té době neměl křesťanské zaměření se zábavným obsahem, spoléhali jsme na jeho jedinečnost. Vzpomínám si, že jsme po vydání prvního čísla měli ohlasy spíše konzervativnějšího rázu. Někteří dospělí čekali „vzkříšení“ poválečného Anděla strážného. Jenže již tehdejší představa otce biskupa Jana i nás byla taková, jaká je dodnes v Nezbedovi k vidění.

V redakci máte přes celou stěnu obrovskou nástěnku, na které jsou vyskládána všechna čísla Nezbedy. Kolik jich tam vlastně je?

LH: První rok vyšlo devět čísel včetně reklamního nultého výtisku Nezbedy.

Každý rok vydáváme jedenáct výtisků, každý měsíc jeden, z toho je jedno – prázdninové – rozšířené dvojčíslo. V této chvíli jich na tabuli máme 265.

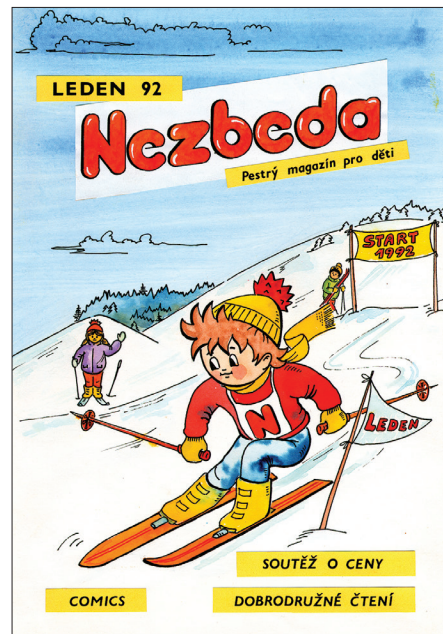
VK: Při jedné z návštěv otce arcibiskupa Jana v naší redakci došla řeč i na plány Nezbedy do budoucna. Tehdy jsme mu zcela vážně oznámili, že ještě to dotáhneme do dalšího ročníku a pak skončíme. Samozřejmě, že ho to velmi zaskočilo, a tak jsme dodali, že musíme skončit, neboť na nástěnce už nemáme místo, kam bychom nové časopisy dávali...

LH: Nástěnku jsme od té doby museli několikrát zvětšit. Nyní ji máme skutečně přes celou stěnu. Když jsem ji před čtyřmi lety předělával potřetí a připravoval na ně letopočty až do roku 2019, tehdy můj jedenáctiletý syn se zamyslel a řekl: „Tati, to už tu nebudeš?“ Tak jsem mu odvětil: „Tak se dobře uč, abys to tady mohl potom převzít.“ Samozřejmě, že ta vzdálená doba pro něho tehdy znamenala téměř celý jeho dosavadní život. Ale i tenkrát jsem si uvědomil, že čas skutečně měří všem stejně a my musíme také pamatovat na to, aby Nezbeda stále pokračoval.

V redakci jste byli dlouhou dobu pouze dva redaktoři. Už druhým rokem máte nového kolegu...

LH: Byla to nezbytnost. Oba jsme za tu dobu také nejen zestárli, ale změnila se také spousta věcí. S úsměvem obvykle říkám, že to, co mi za tu dobu přibývá, není ani tak mzda, ale věk a práce. A obojí nejde ruku v ruce. Holt, už nestačí jen několik hodin spánku denně, abych všechno stihl. Nezbeda nebyl nikdy výdělečný, spíše je pravdou, že každý rok musíme shánět peníze, abychom „přežili“. Z tohoto důvodu děláme mnoho dalších prací, abychom se užívali.

Jak tomu v podobných situacích bývá, většinou tím trpí nejvíce rodina. Pro mne toho už bylo tolik, že jsem došel k závěru, že už takhle žít nemohu. Před třemi lety jsem si položil vedle sebe Nezbedu a svůj život, rodinu a zdraví. Rok jsem to zvažoval a došel k závěru, že se musí docela brzy něco změnit.

VK: A změnilo se! Bylo rozhodnuto o přijetí nového redaktora. Jeho přijetí podpořila také Česká biskupská konference, kde získáváme chybějící nové mzdové prostředky.

LH: Shodou okolností mému kamarádovi končil pracovní poměr ve firmě, která se rušila...

A jak nový kolega vnímá práci v redakci časopisu?

OJ: Měl jsem možnost sledovat zpovzdálí Nezbedu již od jeho začátků. Později jsem byl přizván do tvůrčí skupiny zlínského farního zpravodaje, který v prostorách redakce Nezbedy vznikl. Mohl jsem tak – alespoň zvenčí – tušit, jak takový časopis vzniká. Avšak po dlouhých letech práce v oboru reklamy a reklamní grafiky to byl po nástupu do redakce velký skok. Ačkoliv se řada věcí musí připravovat s předstihem, někteří ze spoluautorů nás i tak před uzavěrkou trochu napínají. Nakonec ale vždycky všechno dobře dopadne a po distribuci začíná celý ten shon kolem přípravy dalšího čísla nanovo. Proces se nemůže zastavit, trochu to připomíná práci v železárnách...

Kladné ohlasy čtenářů, dary našich dobrodinců a především neuvěřitelné nadšení a zápal mých kolegů jsou pro mne obrovskou posilou a vzpruhou. A nakonec, jak říkali naši předkové: Bez Božího požehnání – marné naše namáhání.

Posledních deset let spolupracujete s olomouckým katechetickým centrem. V čem tato spolupráce spočívá?

VK: S příchodem otce Jiřího Kopřivy na katechetické centrum se změnila i koncepce práce celého centra. Ve snaze

přiblížit katechezi i těm nejmenším, byla naše redakce požádána o spolupráci na nových katechetických materiálech.

Vznikl první sešitek pro lepení samolepek „Biblické postavy – Starý zákon“ a taky edice „Poznáváme české světce“, v níž vyšlo již osm brožur s kreslenými životopisy našich světců a světic. V rámci rozšíření katechetických pomůcek byly vydány troje karetní hry. U příležitosti oslav výročí příchodu věrozvěstů na Moravu vznikla desková hra, pexeso a puzzle.

Jací jsou dnešní čtenáři?

LH: Když jednoho dne přišel do naší zlínské farnosti sv. Filipa a Jakuba nový kaplan a já jsem se mu představoval s tím, že jsem polovina Nezbedy, tak mi odpověděl: „Nezbedu znám, na tom jsem vyrostl.“ V tu chvíli jsem „zestárl“ o deset let.

Za pětadvacet let nejen zestárlí naši první čtenáři, kteří dnes už také pro své vlastní děti předplácejí Nezbedu, ale především se změnilo vnímání dětí. Dnes si mnozí rodiče postesknou, že jejich děti nečtou. Učitelé ve školách pak jen dodávají, že ani neumí sestavit pořádnou větu. Tím také trpí dětská fantazie. Jediné, co snad stále přetrvává, je touha po něčem novém a po dobrodružství. Sám mnoho let pracuji s dětmi, děláme s nimi pravidelné programy, výpravy a letní tábory. Dobrodružství, i když už může mít jinou podobu, než jakou jsme znali z foglarovky, je to, co dává stále impuls jít dopředu.

Stejně, jako se zamýšlejí katecheté, jak dnes děti učit pravdám víry, také i my tomu podřizujeme obsah časopisu.

Jaký je dnešní Nezbeda?

VK: Z hlediska obsahu si myslím, že je stále zajímavý pro široký okruh čtenářů. Během těch pětadvaceti let jsme se snažili o časopis poučný z hlediska víry, pestrý

co se týká rozhovorů a zajímavostí, dobrodružný ve výběru povídek a příběhů, ať už z historie či ze současnosti, nápaditý ve svých rukodělných návodech a zábavný svými komiksy, hádankami a humorem.

LH: Především se Nezbeda rozrostla. V roce 1992 začal vycházet na dvaceti stranách, v roce 2001 jsme přidali dalších osm stran. Stejně je tomu také u Cvrčka, časopisu pro předškoláky. V roce 2010, kdy začal vycházet, měl osm stran. Od letošního roku má dvanáct stran.

Vzpomněli jste časopis pro předškolní děti...

VK: Na křesťanském trhu dlouho chyběl časopis pro předškoláky. S myšlenkou vydávat časopis pro předškolní děti a jejich rodiče přišly sestry salesiánky. Obsahově jej již sedm let připravují manželé Lucie a Josef Cívínovi a jejich spolupracovníci.

OJ: Časopis Cvrček vychází pouze pro předplatitele jako příloha Nezbedy, abychom se vyhnuli další administrativní práci spojené se samostatným časopisem. Cvrček je po celou dobu vydávání připravován tematicky v souladu s dobou, kterou právě prožíváme. Jeho obsah je dělán tak, aby rodiče spolupracovali s dětmi.

Daří se vám shánět nové čtenáře?

LH: Jelikož dnešní děti mnoho nečtou, nejsou to v první řadě ony, které řeknou: „Mami, to chci, kup mi to.“ Našími partnery v tomhle ohledu jsou rodiče těchto dětí. Oni také mohou časopis objednat a uhradit předplatné. I když již sedm let vydáváme volitelnou přílohu Nezbedy – časopis Cvrček – přesto mladý čtenář u nás vydrží v průměru tři až pět let. Neustále musíme shánět nové čtenáře.

VK: Dlouhou dobu jsme časopis dělali ve dvou. A v takovém počtu se už těžko najde prostor pro marketing, tedy pře-

devším shánění nových čtenářů. Proto se často obracíme na kněze ve farnostech a katechety. Oni mají u dětí a jejich rodičů velkou moc – když jim něco doporučí, je to pro nás neúčinnější reklama.

Máte dostatek autorů?

LH: I když jsme po celou dobu vydávání „nízkonákladový“ časopis, přesto musím říci: „Pán Bůh zaplať, že máme stále nové autory.“ Celá řada našich spolupracovníků byla většinou z řad našich kamarádů, které jsme do Nezbedy vtáhli. Pracovali vždy a stále pracují bez jakékoli finanční náhrady nebo za „dietní“ honoráře. Jen pro zajímavost: v současnosti na stránkách Nezbedy publikují tři studenti – dva gymnazisté a jeden vysokoškolák. Poznáte, kteří to jsou?

VK: Vždy uvítáme nové dopisovatele, ilustrátory i ty, kteří přinášejí nové nápady.

Vašími úspěšnými tituly jsou sbírky humoru...

LH: Bezpochyby úspěšnými jsou. Loni jsme vydali již pátou sbírku „Nezbedova humor“. Tři z nich se dočkaly již druhého vydání a je stále o ně zájem. Mimo humor vydáváme také „Komiksové sešity“ s kreslenými příběhy, které vyšly v minulosti na stránkách Nezbedy. Rovněž o ně je velký zájem.

Kolik má časopis čtenářů?

VK: V současnosti je Nezbeda vydáván v nákladu pěti a půl tisíce kusů, z toho je ve dvou tisících vřita příloha Cvrček. Časopis je rozeslán po celé České republice, i když moravské regiony tvoří asi sedmdesát procent odběru.

OJ: Časopisy jsou distribuovány téměř dvěma tisícovkám subjektů – mnozí odebírají více kusů pro své distribuce.

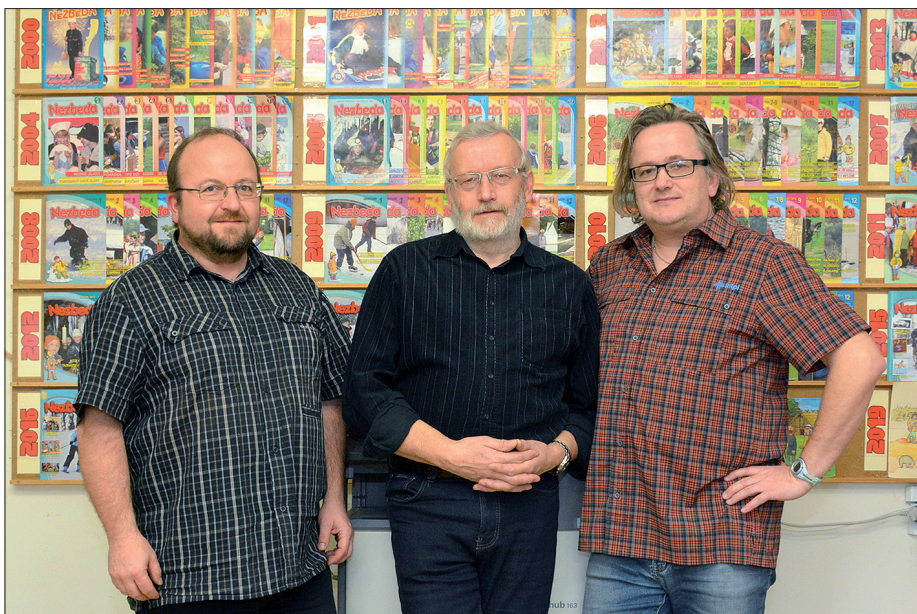
Jakou máte vizi a přání do budoucna?

VK: Aby se Nezbeda v současném nákladu udržel alespoň dalších deset let.

OJ: Aby byl přirozený úbytek již dospělých odhlašujících se čtenářů kompenzován stále větším přírůstkem nových dětí, které se na Nezbedu budou těšit. A také – aby nás neopouštěly nové a neotřelé nápady na tvorbu nových čísel. Abychom mohli dětem stále předkládat poutavou formou zábavu, poučení a skutečnosti o světě viditelném i neviditelném.

LH: K tomu bych dodal jenom: Amen.

■ Přípravil Josef Pala

Redaktoři časopisu Nezbeda: Leoš Hrdlička, Vítězslav Koutník, Ondřej Jakubiček

Snímek Josef Pala

NEZBEDA

zábavný křesťanský měsíčník pro děti

Vydává Časopis Nezbeda a Cvrček, o.p.s.,
ve spolupráci

s Arcibiskupstvím olomouckým

Redakce: Divadelní 6, 760 01 Zlín

E-mail: info@casopisnezbeda.cz

Internet: www.casopisnezbeda.cz

Telefon: 739 344 031, 739 380 836